

Ruimte en Milieu
*Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer*

Informatie voor duurzaam inkopen van

Water

Datum: 20 mei 2010

Colofon

Dit document voor duurzaam inkopen is ontwikkeld door NL Milieu en Leefomgeving in opdracht van het Ministerie van VROM.

Meer informatie tel. 088 602 93 00, duurzaaminkopen@agentschapnl.nl en www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
1.1	Afbakening van de productgroep.....	2
1.2	Beleid en markt	2
2	Duurzaamheid en inkoop	5
2.1	Duurzaamheidsaspecten	5
2.2	Duurzaamheid in het inkoopproces	5
2.3	Bronnen en relevante informatie	6

1 Inleiding

Let op!: Dit document wordt niet geactualiseerd. Het document is gebaseerd op onderzoek uitgevoerd in de periode 2007-2008 en kan verouderde informatie bevatten.

Dit document bevat achtergrondinformatie voor het verduurzamen van een inkoop die valt binnen de productgroep Water. Benutting van deze informatie is niet vereist voor het streven naar een bepaald percentage duurzaam inkopen, die de (semi-) overheden zichzelf hebben opgelegd.

Het ministerie van VROM heeft voor deze productgroep geen milieucriteria vastgesteld voor duurzaam inkopen. De reden hiervoor is de volgende.

Overheden hebben geen vrije keuze voor de levering van drinkwater. Dit is gebonden aan regionale beschikbaarheid en wordt aangeboden door de Nederlandse drinkwaterbedrijven. Anders dan bij gas of electra is water een leidingproduct dat niet door verschillende aanbieders op dezelfde infrastructuur kan worden aangeboden. Door de monopoliepositie van drinkwaterbedrijven kan drinkwater via leidingen niet in concurrentie ingekocht worden. Deze (markt)situatie zal naar verwachting niet veranderen in de nabije toekomst.

Dit document wordt niet geactualiseerd en kan verouderde informatie bevatten.

1.1 Afbakening van de productgroep

De productgroep Water omvat drinkwater, geleverd via leidingen.

CPV-codes

Er zijn geen CPV-codes op deze productgroep van toepassing.

Gerelateerde onderwerpen

De productgroep Water is onder andere gerelateerd aan de volgende onderwerpen en/of productgroepen:

Gerelateerde productgroepen zijn:

- Gebouw(ontwerp) en duurzaam bouwen
- Schoonmaak
- Drankautomaten
- Riolering
- Waterzuivering
- Elektriciteit
- Gas

Kijk voor meer informatie over productgroep(en) op www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen.

Dit document wordt niet geactualiseerd en kan dus andere namen bevatten dan de op de website genoemde productgroepen.

1.2 Beleid en markt

De overheid is een afnemer van drinkwater via leidingen. In Nederland gebruikt de overheid ca 1,3 % van het totale leidingwater¹. De inkoop gebeurt niet in concurrentie. Aanbieders zijn de waterleidingbedrijven die drinkwater produceren en leveren. De markt is een publieke

¹ CBS Milieurekeningen 2006, p.35

monopolie, waarin drinkwaterbedrijven eigendom zijn van lagere overheden zoals provincies en gemeenten. Om deze reden kunnen inkopers van overheidsorganisaties géén duurzaamheidsafwegingen maken bij het afnemen van drinkwater via leidingen en zijn er in dit document geen criteria voor duurzaam inkopen opgenomen. Wel vindt u in dit document enkele tips en extra achtergrondinformatie.

Kenmerken markt

- 116.000 km waterleidingen (transport- en hoofdleidingnet);
- 10 drinkwaterbedrijven (2008);
- Bijna 5000 werknemers;
- Bijna 7,5 miljoen aansluitingen;
- 1.150 miljoen kubieke meter geproduceerd drinkwater. 1100 miljoen kubieke meter drinkwater afgezet;
- Bijna € 1.500,- miljoen omzet².

Nederland heeft anno 2008 tien drinkwaterbedrijven. Zij zorgen er voor dat op elk gewenst moment schoon water uit de kraan stroomt. Dat doen ze door grond- of oppervlaktewater te winnen, te zuiveren en via een leidingnet aan alle gebruikers te leveren. Op de website van Vewin vindt u meer informatie over de Nederlandse drinkwatersector:

<http://www.vewin.nl/watersector>

De waterketen

De waterketen bestaat uit drie schakels. De waterbedrijven produceren drinkwater en leveren dit aan overheden, bedrijven en gezinnen. Gemeenten verzamelen het huishoudelijke afvalwater, het afvalwater van bedrijven en een deel van het regenwater (samen: het rioolwater) via de riolering. De waterschappen zuiveren vervolgens het door gemeenten aangeleverde rioolwater. De uitgaven voor de waterketen bedragen ongeveer 3 miljard euro.

Hoewel het niet mogelijk is om criteria op te stellen voor het duurzaam inkopen van leidingwater, zijn er in de waterketen andere productgroepen waarvoor dit wel mogelijk is. Voorbeelden hiervan zijn de productgroepen Riolering, Waterzuiveringsinstallaties, slibbehandeling, Gemalen en Gebouwen. De betreffende documenten vindt u op de website van NL Milieu en Leefomgeving.

Wet- en regelgeving en overige relevante informatie

Europese Drinkwaterrichtlijn

In 1980 is de Europese Drinkwaterrichtlijn opgesteld, gebaseerd op de eisen van de Wereld Gezondheids Organisatie. De vigerende Europese Drinkwaterrichtlijn is 98/83/EG. De EG-richtlijn stelt zeer strikte eisen aan de kwaliteit van drinkwater. In Nederland is de richtlijn geïmplementeerd in de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit. Binnenkort worden deze wetten vervangen door de nieuwe Drinkwaterwet en het Drinkwaterbesluit.

Waterleidingwet

Niemand kan zonder drinkwater en vervuiling bedreigt de hele bevolking. De Waterleidingwet is opgesteld om risico's te voorkomen die samenhangen met de levering of beschikbaarstelling van leidingwater. Er staat bijvoorbeeld in dat de waterleidingbedrijven verplicht zijn betrouwbaar drinkwater te leveren. Ook ligt erin vast hoe en hoe vaak drinkwater moet worden gecontroleerd.

Legionella

Legionella is een bacterie die bij inademing een zware griep of zelfs longontsteking kan opleveren. Jaarlijks overlijden mensen aan deze bacterie. Legionella komt van nature voor in water. Bij juiste groeiomstandigheden kan de bacterie zich snel vermenigvuldigen. Er zijn specifieke voorschriften in het Waterleidingbesluit om de groei van Legionella in leidingwater te voorkomen. Dit behoort tot duurzaam gebouwbeheer.

² Waterleidingstatistiek 2006, VEWIN

EAS/OAS

Materialen van leidingwaterinstallaties geven stoffen af aan het drinkwater. Om de kwaliteit drinkwater aan de tap aan alle eisen te laten voldoen, worden er eisen gesteld ten aanzien afgifte van stoffen. In Nederland is dit wettelijk geregeld via het OAS (Ontwikkeling ATA systeem). Ook in Europa wordt er een dergelijk systeem ontwikkeld: het EAS (European Acceptance Scheme). In Nederland is er het keurmerk Kiwa-ATA.

2 Duurzaamheid en inkoop

In dit hoofdstuk vindt u de inhoudelijke afwegingen voor duurzaamheid bij de productgroep Water en algemene informatie om duurzaamheid in het inkoopproces mee te nemen.

2.1 Duurzaamheidsaspecten

Milieuaspecten

Drinkwater zelf is niet schadelijk voor het milieu maar de winning van grondwater voor de drinkwaterbereiding verlaagt de grondwaterspiegel. Daardoor kunnen landbouw- en natuurgebieden uitdrogen. Daarnaast kost drinkwater energie, die nodig is voor het oppompen, zuiveren en transporteren van water. Bij de drinkwaterzuivering zijn ook chemicaliën nodig. En uiteindelijk levert het zuiveringsslib op als afval.

Drinkwater is voor 60 procent afkomstig uit grondwater (regen- en rivierwater dat door de aardbodem naar grote diepte is gesijpeld). Oppervlaktewater (rivieren en meren) levert ongeveer 40 procent van ons drinkwater.

Waterkwaliteit en toezicht

Nederlandse waterbedrijven leveren een drinkwaterkwaliteit die ruimschoots voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Die eisen zijn strenger dan de eisen voor mineraal- of bronwater. In de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit staat voor 65 stoffen beschreven hoeveel daarvan in het drinkwater mag zitten en hoe het drinkwater gecontroleerd moet worden. Bron- en mineraalwater wordt gecontroleerd op 15 stoffen.

Waterleidingbedrijven controleren dagelijks en tijdens alle fasen van het zuiveringsproces de waterkwaliteit. Tijdens de winning, tijdens en na de zuivering, bij aftappunten in het leidingnet en steekproefsgewijs bij consumenten thuis. Als er verhoogde concentraties voorkomen van een schadelijke stof, dan gaan preventieve maatregelen van kracht. Een extra zuivering bijvoorbeeld, of in het uiterste geval sluiting van de bron of inlaat. Er wordt niet gewacht tot de maximaal toegestane norm is bereikt.

Het toezicht op drinkwaterbedrijven berust in Nederland bij de VROM inspectie.

2.2 Duurzaamheid in het inkoopproces

Duurzaamheid begint met het inventariseren van de behoefte van de (interne) klant. Vervolgens speelt duurzaamheid in elke inkoopfase een rol van meer of mindere betekenis. Meer informatie over hoe duurzaamheid in het inkoopproces kan worden meegenomen is te vinden in de handleiding duurzaam inkopen www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen.

Duurzame aspecten die in het inkoopproces bij de productgroep Water kunnen worden meegenomen zijn:

- Overheden kunnen duurzaamheidswinst boeken door middel van waterbesparende maatregelen. Waterbesparing kan onderdeel zijn van het milieubeleid en de interne milieuzorg van overheidsorganisaties.
- Hier ligt tevens een directe samenhang met andere productgroepen waar via de inkoop (water) beheersmaatregelen een rol spelen: duurzame gebouwinrichting, instructies aan schoonmaakdienstverleners, inkoop van (gekoelde) drankautomaten/ flessenwater, riolering en waterzuiveringsinstallaties.

2.3 Bronnen en relevante informatie

- Op de website van de Vereniging Waterbedrijven in Nederland (VEWIN) is uitgebreide informatie te vinden over de productie en het gebruik van drinkwater. VEWIN geeft ook een overzicht met waterprijzen per regio/gemeente. www.vewin.nl.
- Informatie over (Water)wetten en regels staat op de website van de overheid: www.overheid.nl/wetten.
- www.milieucentraal.nl biedt veel informatie over water en waterbesparing